

28.04.2022

§ 93

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esitys kaupunginhallitukselle ja Uudenmaan ELY-keskukselle Stansvikin lehdon ja kaivosalueen luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamiseksi sekä rauhoitusmääräysten muuttamiseksi

HEL 2022-002744 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Stansvikin lehdon ja kaivosalueen luonnonsuojelun alueen vuosille 2022-2031 laaditun hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamista sekä alueen rauhoitusmääräyksiin ehdotettavien muutosten hyväksymistä liitteen 1 mukaisesti.

Lisäksi hyväksyessään suunnitelman kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti kehottaa, että jatkovalmistelussa huomioidaan vaahteralehdon harventamisessa, ennen harventamisen aloittamista, että voitaisiin tehdä tarkka suunnitelma harventamiselle, joka lähetetään kommentteille heille, joita suunnitelmassa ollaan jo kuultu.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli ympäristötarkastaja Jere Salminen. Asian-tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Coel Thomas: Lisäksi hyväksyessään suunnitelman jaosto kehottaa, että jatkovalmistelussa huomioidaan vaahteralehdon harventamisessa, ennen harventamisen aloittamista, että voitaisiin tehdä tarkka suunnitelma harventamiselle joka lähetetään kommentteille heille, joita suunnitelmassa ollaan jo kuultu.

Kannattaja: Tarik Ahsanullah

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti yksimielisesti hyväksyä Coel Thomasin vastaehdotuksen muutetun ehdotuksen mukaan.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

28.04.2022

Jere Salminen, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Stansvikin lehto ja kaivosalue hoito- ja käyttösuunnitelma
- 2 Stansvikin lehto ja kaivosalue, rauhoitusmääräysten muutos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Kannanottajat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hakemus luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamiseksi sekä rauhoitusmääräyksiin ehdotettujen muutosten hyväksymiseksi

Alueen sijainti, koko ja perustaminen

Stansvikin lehto ja kaivosalue sijaitsee Itä-Helsingissä, läntisessä Laajasalossa. Luonnonsuojeluala sijaitsee Helsingin kaupungin omistamalla maalla, ja se on kooltaan 5,44 hehtaaria. Alue on rauhoitettu vuonna 1997.

Luonnon ominaispiirteet ja luontoarvot

Luonnonsuojelualan perustamisen tarkoituksena on ollut kalliokedon, kallionaluslehdon ja tervaleppäkorven sekä kaivoskuilujen säilyttäminen. Alueen lounaisosassa, niin sanotulla Kaivoskalliolla on useita kaivoskuiluja. Paikalta on louhittu rautamalmia ja kalkkia 1700- ja 1800-luvulla, ja kalliolla esiintyy myös harvinaisia mineraaleja. Kaivosalue on kiinteä muinaisjäänös.

Kallion lounaisosasta sivuaa kalkkikiviesiintymä, ja kalkkivaikutuksen ansiosta kallion viljavassa lounaisosassa kasvaa vaateliaita kasvilajeja. Huipulla kallioperä on karumpaa. Muualla luonnonsuojelualueella tavataan erilaisia lehtoja ja kangasmetsiä sekä tervaleppäluhtaa ja ruohokorpea. Metsät ja suot ovat laajalti luonnontilaisia tai sen kalta-

sia. Useat alueen luontotyypit ovat valtakunnallisesti uhanalaisia; avoin laakea kalkkikallio ja tervaleppäluhta kuuluvat erittäin uhanalaiseen (EN). Kalkkikallio on luontotyyppinä harvinaisin. Lehtoihin kuuluu sekä kosteita, tuoreita että kuivia lehtotyyppisiä. Jaloista lehtipuista tavataan runsaasti vaahteraa, lisäksi hieman metsälehmusta.

Kalkkivaikutteisen avokallion putkilokasvilajisto on maakunnallisesti tarkastellen arvokas. Huomionarvoisia lajeja ovat muun muassa runsaana esiintyvät valtakunnallisesti uhanalainen keltamatara ja kalliotuhkapensas. Muita paikalta tunnettuja merkittäviä lajeja ovat ahokisankäpälä, törrösara, tummaraunioinen, liuskaraunioinen, ketokäenminttu, pölkkyruoho, ruotsinlituruoho, hentolituruoho, haurasloikko, karvakiviyrtti ja ketokelkko. Myös sammallajisto ilmentää kalkkivaikutusta. Kalkkivaikutteiselta kalliolta tavatuista sammalista huomionarvoisia ovat mm. silmälläpidettävät silkkikutrisammal, isokellosammal ja etelänkellosammal.

Lehtojen kasvusto on monipuolinen. Helsingissä harvinaisiin lajeihin kuuluu esimerkiksi iharuusu. Myös erityisesti suojeltava lahokaviosammal on todettu länsireunan lehdosta. Tervaleppäluhdassa kasvaa mm. Helsingissä silmälläpidettävää pitkäpääsaraa.

Stansvikin lehdon ja kaivosalueen metsälinnusto on monipuolinen. Merkittävimmät havaituista lajeista ovat erittäin uhanalainen hömötiainen ja pikkusieppo. Alueella vuonna 2019 tehdyssä kovakuoriaisselvityksessä todettiin kolmetoista harvinaista lajia. Lehdosta tunnetaan harvinainen sienilaji, liitu-ukonsieni.

Luonnonsuojelualueen eteläpuolella sijaitseva Kaivosshuvila on toiminut lepakkoyhdyskunnan asuinpaikkana. Lepakoiden siirtymäreitit Kaivosshuvilalta pohjoiseen kulkevat luonnonsuojelualueen länsireunassa. Alueen etelä- ja länsiosan metsiä voidaan pitää myös hyvänä lepakoiden saalistusalueena. Länsi- ja lounaisosat on rajattu mukaan Helsingin luontotietojärjestelmän laajempaan, osan Kruunuvuorenrannasta ja Tahvonlahdenniemen kattavaan I-luokan arvokkaaseen lepakkoalueeseen.

Alueen käyttö

Lähiasukkaat käyttävät Stansvikin lehtoa ja kaivosaluetta ulkoiluun, ja kaivoskuilut ovat nähtävyys, joka houkuttelee tulijoita myös Laajasalon ulkopuolelta. Polkuja ei ole viitoitettu tai merkitty. Alueen länsi- ja pohjoisosassa kulkevaa polkua on paikoitellen pohjustettu kivituhkalla. Luoteisosassa polulla on lyhyt pitkospuuosuus. Kallioalueen ylitse ristitelee useita polkuja, jotka aiheuttavat herkän kalliokasvillisuuden kulumista.

Kaivoskuiluille on rakennettu 2010-luvulla puuportaat. Kävijöiden turvallisuus on huomioitu ympäröimällä kuilut verkkoaidalla. Myös kallion pohjoisrinteeseen on rakennettu suunnilleen samoihin aikoihin portaat. Nämä rakenteet ovat vielä hyvässä kunnossa. Luonnonsuojelualueella ei ole muita kaupungin ylläpitämiä palveluita.

Luonnonsuojelualueen ainoa opastaulu sijaitsee Kaivoshuvilankujan läheisyydessä. Opaste on melko huonokuntoinen ja sen sisältö on uusimisen tarpeessa.

Aiempi hoito- ja käyttösuunnittelu

Stansvikin lehtoon ja kaivosalueelle tehtiin luontoselvityksiä vuonna 2011 hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten (Luontotieto Keiron Oy). Alueesta kirjoitettiin myös pitkälle valmisteltu suunnitelmaluonnos.

Uusi hoito- ja käyttösuunnitelma

Valmistelu

Luontotieto Keiron Oy on laatinut kaupunkiympäristön toimialan ympäristösuojelu ja ohjaus -yksikön tilauksesta Stansvikin lehtoon ja kaivosalueelle uuden hoito- ja käyttösuunnitelman, jossa on tarkasteltu uudelleen alueen virkistyskäytön ohjaamisen, suojelun ja hoidon tavoitteita ja esitetty tarvittavat toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi (liite 1). Suunnitelma on tehty seuraavalle kymmenelle vuodelle (2022–2031). Faunatica Oy teki selvityksen alueen luontotyypeistä hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten vuonna 2019. Lisäksi Stansvikin lehdossa ja kaivosalueella tehtiin kovakuoriaisselvitys samana vuonna. Alue on ollut myös mukana Tringa ry:n linnustokartoituksessa vuonna 2016.

Hoito- ja käyttösuunnittelun yhteydessä toteutettiin asukaskysely, jonka avulla selvitettiin alueen käyttömuotoja, käyttäjien alueeseen liittämiä arvoja sekä sen suunnitteluun kohdistuvia odotuksia ja toiveita. Kyselyn tuloksista on esitetty yhteenveto hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Laajasalon luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista järjestettiin 30.3.2021 verkossa yleisötilaisuus, jossa käsiteltiin myös Stansvikin lehtoa ja kaivosaluetta. Tilaisuuteen osallistui 45 kaupunkilaista, jotka saivat kommentoida alueen suunnitelmaa ja esittää kysymyksiä alueesta. Vastauksista julkaistiin tiedote kaupungin verkkosivuilla noin viikko tilaisuuden jälkeen.

Hoito- ja käyttösuunnitelma lähetettiin kannanotoille talvella 2022 Helsingin luonnonsuojeluyhdistykselle (Helsy), Tringa ry:lle, Stansvikin kyläyhdistykselle (SKY) ja Laajasalo-Degerö Seuralle. Suunnitelmasta

28.04.2022

jättivät yhteisen kannanoton Helsy ja SKY. Kannanoton sisältö ja siihen esitetyt vastineet on esitetty jäljempänä esityksessä.

Luonnonsuojelun ja -hoidon suunnitelma

Stansvikin lehdon ja kaivosalueen suojelun tavoitteina on säilyttää erityisesti arvokas ja paikalle tyypillinen kasvillisuus kalliokedolla, lehdossa ja tervaleppäluhdassa. Kaikkien luontotyyppien edustavuus on tarkoitus pitää erinomaisena. Luontotyyppien luontaiset rakennepiirteet säilytetään ja ehkäistään niiden kulumisesta tai vieraslajien leviämistä aiheutuvaa heikentymistä.

Kallioketoa eteläpuolelta varjostavaa puustoa harvennetaan vaateliaan, avointa ympäristöä tarvitsevan lajiston turvaamiseksi. Lisäksi vesakkoa ja nuorta lehtipuuta raivataan kedon länsireunalta. Tervaleppäluhdan vesitalous pyritään palauttamaan ennalleen patoamalla luhtaan kaivettu laskuoja.

Luonnonsuojelualueelta on tavattu useita vieraita pensaslajeja: terttu-selja, punalehtiruusu ja isotuomipihlaja. Niitä torjutaan toistuvasti, ja mahdollisten uusien vieraslajien leviämistä seurataan.

Muinaisjäännösten hoitosuunnitelma

Muinaisjäännöksiä ja niihin liittyviä rakennelmia hoidetaan kaupungin museoviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Muinaisjäännökset siistitään roskista sekä sisältä että ulkopuolelta. Jäännöksiin lähiympäristöstä voidaan poistaa puustoa ja muuta kasvillisuutta kohteiden näkyvyyden parantamiseksi. Kaupunginmuseon edustaja vastaa tarkemmista muinaisjäännösten hoitosuunnitelmista. Toimenpiteisiin tarvitaan ELY-keskuksen ja Museoviraston lupa.

Virkistyskäytön suunnitelma

Stansvikin lehtoon ja kaivosalueelle esitetään vapaan kulun rajoittamista ja ohjaamista ainoastaan merkityille ulkoilupoluille. Poluston laajeneminen ja tallauksen lisääntyminen kuluttavat maastoa ja voivat pahimmillaan hävittää kasvillisuutta ja sellaisia ominaispiirteitä, joiden takia luonnonsuojelualue on perustettu. Erityisesti kaivoskalliolla on jo nähtävissä arvokkaan kasvillisuuden ja jäkäläkasvustojen kulumista.

Nykyisistä poluista suurin osa merkitään ulkoilupoluiksi. Vain muutamat nykyiset, kapeat polut jäävät merkittömiksi ja sitä kautta kielletyiksi. Aluetta pääsee kiertämään merkittävät ulkoilupolkuja pitkin lähes kokonaisuudessaan. Muualla kuin kalliolla merkitty polkuverkosto pohjustetaan joko kivituhkalla tai soralla. Kaivoskuilujen lähellä, missä kulu-

28.04.2022

tus on erityisen voimakasta, kallioon kiinnitetään pitkospuut tai metalliri-tilä kulun ohjaamiseksi. Riippuen asemakaavaan merkityn ulkoilureitin toteuttamisesta metsäalueen luoteisosaan voi olla myös tarvetta rakentaa pitkospuut. Kaivoskuilujen vieressä sijaitsevat portaat on todennäköisesti uusittava tämän vuosikymmenen lopulla.

Luonnonsuojelualueen luonnosta ja kulttuurihistoriasta voi lukea opasteista, joita sijoitetaan sisääntuloille lounaaseen ja koilliseen sekä kaivosalueelle. Reitistö ja liikkumisohteet esitetään näiden lisäksi kahdessa karttaopasteessa. Alueen käytön rajoitukset ja kartta esitetään selkeästi samoissa opasteissa. Luonnonsuojelualueen rajoille lisätään rauhoitusmääräyksiä ja rajatolppia.

Kustannusarvio

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttaminen edellyttää investointeja, joiden kokonaiskustannukset ovat suunnittelukuluineen arviolta noin 95 000. Suurimpia kustannuseriä (noin 15 000 euroa kukin) ovat portaiden uusiminen, uusien opasteiden suunnittelu ja rakentaminen, alueen länsiosan polun pohjustaminen ja kulkua ohjaavien rakenteiden rakentaminen kalliolle. Luhtaa kuivattavan ojan patoamisen on arvioitu maksavan 10 000 euroa.

Luonnonsuojelualueen kunnossapidon on arvioitu maksavan 5 000-15 000 euroa vuodessa.

Rauhoitusmääräysten muuttaminen

Esittelijä esittää seuraavia muutoksia luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksiin:

Lisätään liikkumismääräyksiin kielto ”merkittyjen reittien ulkopuolella liikkuminen”.

Lisätään liikkumismääräyksiin kielto ”ratsastus”.

Lisätään liikkumismääräyksiin kuuluvaan kieltoon ”koirien kuljettaminen kytkemättöminä” myös ”kissojen ja muiden lemmikkien” kuljettaminen kytkemättöminä.

Poistetaan rauhoitusmääräyksistä Sallittujen toimenpiteiden kohta 2 ”marjastus ja sienestys”.

Poistetaan rauhoitusmääräyksistä Sallittujen toimenpiteiden (”Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittua”) kohta 3 ”Uudemaan ympäristökeskuksen vahvistamassa hoito- ja käyttösuunnitel-

28.04.2022

massa esitettyä polkulinjausta noudattavan, 2,5 metrin levyisen, Koira-
saarentien suuntaisen ulkoilureitin rakentaminen ja kunnossapito”.

Sallittuihin toimenpiteisiin lisätään seuraavat toimenpiteet:

- alueen hoidon kannalta välttämätön moottoriajoneuvolla liikkuminen
- toimintarajoitteen henkilön liikkuminen sähkömoottoroidulla apuvä-
lineellä alueen ulkoiluteilla
- Kaivoshuvilankujan, ulkoiluteiden ja polkujen ylläpitoon ja turvalli-
suuteen liittyvät toimet
- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla
- muu toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa tarkemmin osoitetulla
tavalla

Stansvikin lehdon ja kaivosalueen luonnonsuojelualueen määräykset
muutosehdotuksineen on esitetty kokonaan esitysehdotuksen liitteessä
2.

Muutosten perustelut

Stansvikin lehto ja kaivosalue sijaitsee kaupunginosassa, jonka asu-
kasluku nousee lähivuosina tuhansilla. Tästä seuraa hyvin voimakas
käyttöpaine luonnonsuojelualueella. Kulumiselle erityisen herkkiä koh-
teita alueella ovat lehdot, tervaleppäluhta ja kalliomaasto hyvin arvok-
kaine kasviesiintymineen. Tähän mennessä kallionlaen luontotyypit
ovat eniten kuluneita. Maastopyöräilyn ohella jalankulku vahingoittaa
kasvillisuutta. Ilman kaikenlaisen liikkumisen rajoittamista osoitetuille
poluille kasvillisuuden kulumisen ja luontotyyppien edustavuuden hei-
kentymisen on väistämätöntä.

Ratsastus ei sovellu luonnonsuojelualueen poluille. Ne ovat siihen liian
kapeita; ratsastajien ja muiden kulkijoiden kohtaamisissa liikkuminen
siirtyy polkujen ulkopuolelle, mikä kuluttaa maastoa.

Muidenkin lemmikkieläinten kuin koirien kytkemättöminä kuljettamisen
kieltäminen on välttämätöntä, koska kissat ja eräät muutkin lemmikit
ovat petoja, jotka saalistavat luonnonvaraisia eläimiä ja häiritsevät mm.
niiden pesintää.

Marjastusta ja sienestystä ei ole mielekästä enää sallia, koska liikkumi-
nen merkittyjen reittien ulkopuolella kielletään. Vaikka marjojen ja sien-
ten poimimisesta ei koitune luonnolle sanottavaa haittaa, niiden sallimi-
nen voi haitata liikkumisrajoituksen ymmärtämistä.

2,5 metrin levyisen, Koiraasaarentien suuntaisen ulkoilureitin rakentami-
nen ja kunnossapito on sallittuna toimenpiteenä vanhentunut. Rauhoi-

tusmääräyksissä mainitun ulkoilureitin tilalle tai mahdollisen linjauksen viereen on rakennettu uusi katu, Kaivoshuvilankuja.

Luonnonsuojelualueen polkujen kunnostustoimet sekä rakenteiden rakentaminen ja uusiminen kohtuullisin ponnistuksin edellyttävät materiaalien ja työvälineiden kuljetusta paikalle moottoriajoneuvolla. Alueen hoidon kannalta välttämättömän liikkumisen mahdollistaminen rauhoitusmääräyksiä rikkomatta on tarpeellista. Kulku moottoriajoneuvolla tapahtuisi ulkoiluun osoitettuja polkuja pitkin.

Toimintarajoitteisen henkilön liikkuminen sähkömoottoroidulla apuvälineellä alueen ulkoilupoluilla ei ole verrattavissa muunlaiseen moottoriajoneuvolla liikkumiseen ja on tarpeellinen kaikenlaisten kaupunkilaisten luonnosta nauttimisen mahdollistamiseksi.

Ihmisten käyttämien kulkuväylien ylläpitoon ja turvallisuuteen liittyvien toimien salliminen on yleensä luonnonsuojelualueilla tarpeellista, sillä muuten tällaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin jouduttaisiin hakemaan erikseen ELY-keskukselta lupa. Kaivoshuvilankujan maininta ulkoilureittien ja polkujen ohella on tarpeen tässä määräyksessä, sillä katualueen reuna kulkee vain 0–5 metrin säteellä luonnonsuojelualueen etelä- ja lounaisrajasta. Kaivoshuvilankadun varressa tehdään tavanomaisia piennarten hoitotoimia: säännöllistä niittoa tai taimikon raivausta. Hoito ulottuu luonnonsuojelualueen puolelle vain tietyin kohdin Kaivoshuvilankujan vartta.

Haitallisten vieraslajien poistaminen on keskeinen alueen luontoarvoja säilyttävä hoitotoimi, jonka toteuttamiseen ja ohjaamiseen Helsingin kaupungin asiantuntijoilla on hyvä osaaminen.

Suunnitelman mukaisten luonnonhoidon toimenpiteiden ja käytön ohjaamiseen tarvittavien rakenteiden rakentamisen salliminen rauhoitusmääräyksissä poistaa tarpeen erikseen luvittaa mainittuja toimenpiteitä. Lisäksi mikäli hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksissä luonnonhoidon ja käytön ohjaamisen toimenpiteitä muutetaan, itse rauhoitusmääräyksiä ei ole tarpeen muuttaa.

Kannanotot

Yhteisessä kannanotossaan Stansvikin lehdon ja kaivosalueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan Helsingin luonnonsuojeluyhdistys (Helsy ry) ja Stansvikin kyläyhdistys (SKY) pitävät suunnitelmaa pääosin laadukkaana ja siinä esitettyjä muutoksia nykyisiin rauhoitusmääräyksiin perusteltuina. Muutama osuuteen kaivataan kuitenkin tarkennusta.

28.04.2022

Jäljempänä kannanoton sisältö ja vastine esitetään aiheittain otsikkojen
Kommentti ja Vastine alla.

Kommentti:

Yhdistykset mainitsevat osallistamiseen liittyvänä kritiikin aiheena konsultin yhteydenpidon Suomen luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri ry:n edustajaan paikallisyhdistys Helsyn asemesta ja SKY:n jättämisen tässä yhteydessä yhteydenpidon ulkopuolelle. Yhdistykset toivovat, että jatkossa suunnitteluvaiheessa konsultaatio kohdennetaan myös SKY:een ja SLL:n osalta Helsyyn.

Vastine:

Konsultti on hakenut SLL Uudenmaan piirin ja Laajasalo-Degerö Seuran edustajilta lisätietoa eräistä hoito- ja käyttösuunnitteluun liittyvistä erityiskysymyksistä. Toisin sanoen kyseessä ei ole ollut varsinaisesta asukkaiden tai asianosaisten yhdistysten osallistamisesta hoito- ja käyttösuunnitteluun, vaan lisätietojen hankkimisesta tietyssä asiayhteydessä. Maininta yhteydenotoista näihin tahoihin hoito- ja käyttösuunnitelman osallistamista koskevassa tekstissä on lukijan kannalta epäselvä, eikä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ollut mainittu erikseen, mistä asioista konsultti on tietoa etsinyt. Näin ollen kannanottajien huomautus asiasta on asiallinen. Jatkossakin on suunnittelijan harkittavissa, miltä tahoilta hän tietoja hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten kerää, mutta tämän tiedon esittämistä hoito- ja käyttösuunnitelmassa selkeytetään. Varsinainen osallistaminen toteutetaan mahdollisen asukaskyselyn, yleisötilaisuuden sekä hoito- ja käyttösuunnitelmien kannanotopyyntöjen yhteydessä.

Kommentti:

Helsy ja SKY toivovat, että jatkossa hoito- ja käyttösuunnitelmien kommentoinnille jätetään reilusti enemmän aikaa. Yhdistykset sanovat kymmenen päivän kommentointiajan olevan aivan liian lyhyen vapaaehtoisvoimin toimiville järjestöille.

Vastine:

Asian valmistelija antoi alun perin kannanotoille aikaa noin kymmenen päivää, mutta pidensi yhdistysten pyynnöstä aikaa kuudella päivällä. Esittelijä pitää kymmentä päivää yhdelle suunnitelmalle riittävänä kommentointiaikana, mutta Stansvikin lehdon ja kaivosalueen kanssa samaan aikaan pyydettiin kannanottoa kolmesta muustakin hoito- ja käyttösuunnitelmasta. Näin ollen kannanottoaika yhtä suunnitelmaa kohti jäi etenkin Helsylle verrattain lyhyeksi. SKY:n toiminta ei ulotu

28.04.2022

kuin kahdelle kannanotoilla olleen suunnitelman alueelle. Yleisenä huomiona esittelijä toteaa, että riittävän pitkä kannanottoaika on osa hyvää hallintotapaa ja potentiaalisesti parantaa suunnitelmien laatua, joten asiaan kiinnitetään jatkossa huomiota.

Kommentti:

Helsy ja SKY ehdottavat puustoisten luontotyyppien lahopuumäärän kasvattamisen sekä lahopuujatkumon synnyn edistämisen lisäämistä hoito- ja käyttösuunnitelmaan suojelun tavoitteisiin (luku 6.1).

Vastine:

Esittelijä pitää tavoitteen lisäämistä hyvänä ehdotuksena.

Kommentti:

Helsyn ja SKY:n mielestä hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt reitti- ja polkuverkoston täsmennys sekä eräiden polkujen asettaminen kulkukieltoon ovat hyvin perusteltuja ja aiheellisia toimenpiteitä. Yhdistykset ilmaisevat tukevansa myös rauhoitusmääräyksiin esitettyjä muutoksia.

Kommentti:

Helsy ja SKY kritisoivat luonnonsuojelualueen lounaisosan lehtoon suunniteltuja luonnonhoitotoimenpiteitä, joiden tarkoitus on avoimen kalkkikallion kasvillisuuden turvaaminen. Yhdistykset eivät pidä sopivana, että luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään mahdolliseen luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiseen jalopuumetsikköön (suojeltu luontotyyppi) puuston harvennusta, joka painottuisi erityisesti vaahteraan. Helsy ja kyläyhdistys huomauttavat, että suunnitelmassa esitetyt päätelmät vaahteran leviämisestä aikoinaan istutuksista luonnonsuojelualueelle eivät ole luonnonsuojelulain 29 §:n soveltamisen kannalta relevantteja.

Kannanotossa esitetään, että Helsingin kaupunki konsultoi luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten jalopuumetsien kriteerien osalta Suomen ympäristökeskusta ja ympäristöministeriötä siitä, täyttääkö Stansvikin lehdon ja kaivosalueen vaahteraa sisältävä lehto jalopuumetsikön kriteerit vai ei. Konsultointia pidetään tarpeellisena myös siksi, että tällaisten jalopuustoisten lehtometsien tunnistaminen ja huomiointi Helsingin kaavoituksessa voitaisiin jatkossa tehdä asiamukaisella tavalla.

Vastine:

28.04.2022

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatija on nähnyt kahden arvokkaan luontotyypin edustavuuden tasapuolisessa säilyttämisessä ristiriitaa, jota ei voida täysin sovittaa ilman, että vaahteralehtoa uhanalaisemman avoimen kalkkikallion arvot vähitellen heikkenevät. Suunnitelman laatimisen aikana heikkenemistä arvioitiin jo tapahtuneen, ja sen arvioitiin johtuvan nimenomaan vaahteriston varttumisesta ja tihenemisestä. Vaikka vaahteralehtoa pidetään suunnitelmassa arvokkaana, uhanalaisuusluokaltaan silmälläpidettävänä luontotyypinä, sen säilyttämisen puusoltaan koskemattomana nähdään heikentävän kaikkein merkittävimpiä luonnonsuojelualan arvoja. Avoimen kalkkikallion ensisijaisuutta vaahteralehtoon nähden puoltaa paitsi ensin mainitun korkeampi uhanalaisuusluokka, sen paikallisesti ja valtakunnallisesti suurempi harvinaisuus sekä korkeammat lajistolliset arvot.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetty vaahteran harventaminen ei ole luonnonsuojelulain 29 §:n vastaista. Vaikka Stansvikin lehdon ja kaivosalueen vaahteralehto täyttäisi ominaisuuksiensa puolesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisen kohteen kriteerit, lain mukaiset rajoitukset eivät ole voimassa, koska ELY-keskus ei ole tehnyt kohteesta erillistä rajauspäätöstä. Mitään erityistä tarvetta puuttua vaahteralehdon luontaiseen kehitykseen ei kuitenkaan olisi ilman avoimen kalkkikallion ei-toivottua kasvillisuuden kehitystä.

Helsyn ja SKY:n käsitystä luonnonsuojelulain 29 §:ssä suojelun kriteerinä mainitusta jalopuumetsän luontaisesta syntyisestä esittelijä pitää johdonmukaisena ja käyttökelpoisena, kun tarkastellaan kulttuuriympäristöjen yhteydessä sijaitsevia jalopuumetsiköitä. Jalopuiden alkuperän luonnollisuutta on usein mahdotonta todeta luotettavasti, joten luontainen syntyminen on mielekästä tulkita luontaiseksi syntyväksi, jolloin lain mukaan suojeltu jalopuumetsikkö voi olla istutettujen jalopuiden siemenistä kehittynyt. Asiasta näyttää olevan valtion virkamiesten kesken toisistaan hieman poikkeavia näkemyksiä. Vaahterametsikköön suunniteltujen hoitotoimenpiteiden laillisuuden kannalta näkemyseroilla ei kuitenkaan ole Stansvikin lehdon ja kaivosalueen tapauksessa merkitystä.

Uudenmaan ELY-keskus on sopivin viranomainen tulkitsemaan, pätekö luonnonsuojelulain 29 § kyseiseen vaahterametsikköön. Asian viemistä SYKE:n ja ympäristöministeriön käsittelyyn Stansvikin lehdon ja kaivosalueen hoito- ja käyttösuunnitelman vuoksi esittelijä pitää ylimoitettuna toimenpiteenä.

Esittelijä katsoo, että Stansvikin lehdon ja kaivosalueen vaahteralehdon käsittelyssä on pyrittävä jalopuumetsikön ominaispiirteiden säilyttämiseen samalla, kun avoimella kalkkikalliolla edistetään riittävää paistei-

suutta ja vähennetään vaahteranlehtikariketta. Näin kannattaa toimia riippumatta siitä, onko vaahterametsikkö luonnonsuojelulain 29 §:n tarkoittama jalopuumetsikkö vai ei.

Kommentti:

Helsy ja SKY ehdottavat kulun ohjaamiseksi Kaivoskallion herkkiin ja arvokkaihin kasvillisuuskohteisiin kevyitä köysiaitoja. Samalla toimivan aitarakenteen rakentamisen kalliolle todetaan vaativan kehittämistä.

Vastine:

Köysiaidan rakentaminen mainitaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa mahdollisena vaihtoehtona pelkälle sallitun polun tolppamerkinnoille. Maiseman kannalta pelkkien tolppien pystyttämistä voidaan pitää parempana toimenpiteenä kuin köysiaidan rakentamista. Köysiaita puolestaan ohjaa ulkoilijoiden kulkua todennäköisesti tehokkaammin. Ratkaisu kumpi opaste- tai rakennevaihtoehto toteutetaan, on hyvä jättää avoimeksi siihen asti, kun kalliopolun toteuttamista ryhdytään suunnittelemaan tarkemmin. Näin ollen kumpikin vaihtoehto on hyvä mainita hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Loput Helsyn ja SKY:n kannanotossaan esittämistä ehdotuksista ja toiveista eivät koske Stansvikin lehdon ja kaivosalueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa, joten niihin ei anneta tässä esityksessä vastinetta.

Hoito- ja käyttösuunnitelmaan tehdyt muutokset

Hoito- ja käyttösuunnitelman lukuun 5. Osallistaminen kuulunut kohta, jossa konsultin kerrotaan olleen yhteydessä SLL Uudenmaan piirin ja Laajasalo Seuran yhteyshenkilöihin, siirrettiin Helsyn ja SKY:n kannanoton johdosta luvun loppuun ja muotoiltiin yhteydenoton motiivin sisältäväksi: ”Asukkaiden osallistamisen lisäksi suunnittelija on ollut työn aikana yhteydessä Laajasalo Seura Ry:hyn ja SLL Uudenmaan piiri ry:n edustajaan liittyen joihinkin hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiskohtiin”.

Helsyn ja SKY:n kannanoton johdosta hoito- ja käyttösuunnitelman luonnonsuojelun tavoitteisiin (luku 6.1) lisättiin metsäisten luontotyyppien lahopuumäärän jatkuva kasvu.

Yhdistysten kannanoton vuoksi kalliokedon hoitoa koskevaa osuutta (luku 6.3) hoito- ja käyttösuunnitelmassa muotoiltiin niin, että toimenpiteiden toteuttamisessa säilytetään viereisen lehdon vaahteravaltaisuus. Lukuun lisättiin hoidon voimakkuutta rajaava ohje: ”Harvennus toteutetaan niin maltillisesti, että kohde säilyy vaahteravaltaisena jalopuumetsänä”.

28.04.2022

Asia/11

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Jere Salminen, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Stansvikin lehto ja kaivosalue hoito- ja käyttösuunnitelma
- 2 Stansvikin lehto ja kaivosalue, rauhoitusmääräysten muutos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Kannanottajat

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano